

Suvestinė redakcija nuo 2015-06-09

Įsakymas paskelbtas: TAR 2014-04-29, i. k. 2014-04925

**LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO
MINISTRAS**

**ĮSAKYMAS
DĖL LIETUVOS KAIMO PLĖTROS 2007–2013 METŲ PROGRAMOS
PRIEMONĖS „PERĖJIMAS PRIE NE ŽEMĖS ŪKIO VEIKLOS“
ĮGYVENDINIMO 2014 METAIS TAISYKLIŲ PATVIRTINIMO**

2014 m. balandžio 28 d. Nr. 3D-237
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. rugsėjo 15 d. nutarimu Nr. 1120 „Dėl Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos nuostatų patvirtinimo“, 8 ir 9.2 punktais, atsižvelgdamas į 2005 m. rugsėjo 20 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1698/2005 dėl Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) paramos kaimo plėtrai (OL 2005 L 277, p. 1), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1310/2013 (OL 2013 L 347, p. 865), ir į 2006 m. gruodžio 15 d. Komisijos reglamento (EB) Nr. 1974/2006, nustatančio išsamias Tarybos reglamento (EB) Nr. 1698/2005 dėl Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) paramos kaimo plėtrai taikymo taisykles (OL 2006 L 368, p. 15), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2013 m. balandžio 12 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) Nr. 335/2013 (OL 2013 L 105, p. 1), nuostatas ir siekdamas efektyviai panaudoti EŽŪFKP lėšas,

t v i r t i n u Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės „Perėjimas prie ne žemės ūkio veiklos“ įgyvendinimo 2014 metais taisykles (pridedama).

Žemės ūkio ministras

Vigilijus Jukna

**LIETUVOS KAIMO PLĖTROS 2007–2013 METŲ PROGRAMOS PRIEMONĖS
„PERĖJIMAS PRIE NE ŽEMĖS ŪKIO VEIKLOS“ ĮGYVENDINIMO 2014 METAIS
TAISYKLĖS**

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės „Perėjimas prie ne žemės ūkio veiklos“ įgyvendinimo 2014 metais taisyklės (toliau – Taisyklės) parengtos vadovaujantis 2005 m. rugsėjo 20 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1698/2005 dėl Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) paramos kaimo plėtrai (OL 2005 L 277, p. 1) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2009 m. gegužės 25 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 473/2009, iš dalies keičiančiu Reglamentą (EB) Nr. 1698/2005 dėl Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) paramos kaimo plėtrai ir Reglamentą (EB) Nr. 1290/2005 dėl bendrosios žemės ūkio politikos finansavimo (OL 2009 L 144, p. 3), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1306/2013 (OL 2013 L 347, p. 549), 2006 m. gruodžio 15 d. Komisijos reglamentu (EB) Nr. 1974/2006, nustatančiu išsamias Tarybos reglamento (EB) Nr. 1698/2005 dėl Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) paramos kaimo plėtrai taikymo taisykles (OL 2006 L 368, p. 15), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2013 m. balandžio 12 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) Nr. 335/2013 (OL 2013 L 105, p. 1), 2006 m. gruodžio 15 d. Komisijos reglamentu (EB) Nr. 1998/2006 dėl Sutarties 87 ir 88 straipsnių taikymo *de minimis* pagalbai (OL 2006 L 379, p. 5), 2013 m. gruodžio 18 d. Komisijos reglamentu (ES) Nr. 1407/2013 dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnių taikymo *de minimis* pagalbai (OL 2013 L 352, p. 1), Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. vasario 13 d. nutarimu Nr. 189 „Dėl valstybės institucijų ir įstaigų, savivaldybių ir kitų juridinių asmenų, atsakingų už Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai priemonių įgyvendinimą, paskyrimo“, Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programa, patvirtinta 2007 m. spalio 19 d. Komisijos sprendimu Nr. C(2007)5076 (su paskutiniais pakeitimais, patvirtintais 2009 m. gruodžio 14 d. Europos Komisijos sprendimu Nr. C(2009) 10216) (toliau – Programa), ir atsižvelgiant į Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos administravimo taisykles, patvirtintas Lietuvos Respublikos žemės ūkio

ministro 2007 m. balandžio 6 d. įsakymu Nr. 3D-153 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos administravimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Administravimo taisyklės).

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-455](#), 2014-08-04, paskelbta TAR 2014-08-04, i. k. 2014-10833

Nr. [3D-471](#), 2015-06-05, paskelbta TAR 2015-06-08, i. k. 2015-08975

2. Taisyklės taikomos pareiškėjams, pateikusiems paramos paraiškas pagal Programos priemonę „Perėjimas prie ne žemės ūkio veiklos“ (toliau – Priemonė) nuo 2014 m. gegužės 5 d., kai prašoma paramos suma yra didesnė kaip 75 301,20 Eur (septyniasdešimt penki tūkstančiai trys šimtai vienas euras dvidešimt euro centų). Paramos paraiškos, kai prašoma paramos suma neviršija 75 301,20 Eur (septyniasdešimt penkių tūkstančių trijų šimtų vieno euro dvidešimt euro centų), teikiamos vadovaujantis Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės „Perėjimas prie ne žemės ūkio veiklos“ supaprastintosiomis įgyvendinimo 2014 metais taisyklėmis.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-584](#), 2014-09-11, paskelbta TAR 2014-09-11, i. k. 2014-12102

II. TAISYKLĖSE VARTOJAMI SUTRUMPINIMAI IR SĄVOKOS

3. Taisyklėse vartojami sutrumpinimai:

3.1. **Agentūra** – Nacionalinė mokėjimo agentūra prie Žemės ūkio ministerijos.

3.2. **EB** – Europos Bendrijos.

3.3. **EDV** – ekonominio dydžio vienetas. Žemės ūkio valdos ar ūkio ekonominis dydis skaičiuojamas vadovaujantis Žemės ūkio valdos ar ūkio bendrojo standartinio gamybinio pelno ir ekonominio dydžio, išreiškiamo ekonominio dydžio vienetais, apskaičiavimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2010 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 3D-1106

3.4. **ES** – Europos Sąjunga.

3.5. **EŽŪFKP** – Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai.

3.6. **Ministerija** – Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija.

3.7. **SAPARD** – Specialioji žemės ūkio ir kaimo plėtros paramos programa.

4. Taisyklėse vartojamos sąvokos:

4.1. **Didžiausiasis įkainis** – Tinkamų finansuoti išlaidų pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemones didžiausiųjų įkainių nustatymo metodikoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2007 m. liepos 11 d. įsakymu Nr. 3D-330 „Dėl Tinkamų finansuoti išlaidų pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemones didžiausiųjų įkainių nustatymo metodikos patvirtinimo“ (toliau – Tinkamų finansuoti išlaidų metodika),

nustatytas įkainis, pagal kurį apskaičiuojama didžiausia mokėtina paramos suma. Didžiausiasis įkainis nustatomas eurai be pridėtinės vertės mokesčio.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-584](#), 2014-09-11, paskelbta TAR 2014-09-11, i. k. 2014-12102

4.2. **Kaimo gyventojas** – fizinis asmuo, kuris ne mažiau kaip vienus metus iki paramos paraiškos pateikimo nuolatinę gyvenamąją vietą deklaruoja kaimo vietovėje.

4.3. **Labai maža įmonė** – įmonė, kurioje dirba mažiau kaip 10 darbuotojų ir kurios metinės pajamos ir (arba) įmonės balanse nurodyto turto vertė neviršija 2 000 000 Eur (dviejų milijonų eurų).

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-584](#), 2014-09-11, paskelbta TAR 2014-09-11, i. k. 2014-12102

4.4. **Maža įmonė** – įmonė, kurioje dirba mažiau kaip 50 darbuotojų ir kurios metinės pajamos ir (arba) įmonės balanse nurodyto turto vertė neviršija 10 000 000 Eur (dešimt milijonų eurų).

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-584](#), 2014-09-11, paskelbta TAR 2014-09-11, i. k. 2014-12102

4.5. **Projektas** – visuma dokumentų, kuriuose nurodomi verslo plane (projekto apraše) numatyti veiksmai, pagrįsti paramos paraiškoje, jos prieduose ir tam tikrose duomenų bazėse esama informacija ir pinigų suma numatytiems projekto tikslams pasiekti.

4.6. **Projekto bendrosios išlaidos** (toliau – bendrosios išlaidos) – atlyginimas inžinieriams, architektams, konsultantams ir ekspertams, konsultuojantiems techniniais, technologiniais, ekonominiais ir organizaciniais projekto rengimo ir įgyvendinimo klausimais, kai tokios paslaugos nėra tęstinė ar periodinė veikla, susijusi su fizinio ar juridinio asmens įprastine veikla ir išlaidomis; statinio projekto (įskaitant ekspertizę) rengimo išlaidos, projekto techninės analizės, patentų ir licencijų įsigijimo išlaidos; išlaidos, susijusios su konsultavimu dėl frančizės ne žemės ūkio srityje sukūrimo.

4.7. **Projekto kontrolės laikotarpis** – penkerių arba septynerių metų laikotarpis nuo paramos sutarties pasirašymo dienos, per kurį tikrinama, kaip paramos gavėjas laikosi projekte numatytų įsipareigojimų. Septynerių metų terminas taikomas tuo atveju, kai Projektų atrankos komiteto rekomendacijoje skirti paramą nurodoma, kad projektas turi būti įtrauktas į rizikingų projektų sąrašą.

4.8. **Ūkininkas** – fizinis asmuo, kuris vienas arba su partneriais verčiasi žemės ir miškų ūkio veikla ir kurio ūkis yra įregistruotas Ūkininkų ūkių registre, o žemės ūkio valda – Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo verslo registre.

4.9. **Vidutinė įmonė** – įmonė, kurioje dirba mažiau kaip 250 darbuotojų ir kurios metinės pajamos neviršija 50 000 000 Eur (penkiasdešimt milijonų eurų) ir (arba) įmonės balanse nurodyto turto vertė neviršija 43 000 000 Eur (keturiasdešimt trijų milijonų eurų).

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-584](#), 2014-09-11, paskelbta TAR 2014-09-11, i. k. 2014-12102

4.9¹. **Žemės ūkio ministerijos informacinė sistema** (toliau – ŽŪMIS) – prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos reguliavimo srities priskirtų institucijų ir įstaigų teikiamų paslaugų informacinė sistema.

Papildyta punktu:

Nr. [3D-471](#), 2015-06-05, paskelbta TAR 2015-06-08, i. k. 2015-08975

4.10. **Žemės ūkio valda** – žemės ūkio veiklos ar alternatyviosios veiklos subjekto plėtojamos žemės ūkio veiklos ir (ar) alternatyviosios veiklos gamybos vienetų visuma, susijusi bendrais teisiniais, technologiniais ir ekonominiais santykiais.

4.11. Kitos Taisyklėse vartojamos sąvokos apibrėžtos Programoje, Administravimo taisyklėse, kituose teisės aktuose.

III. PRIEMONĖS TIKSLAI, REMIAMA IR NEREMIAMA VEIKLA

5. Priemonės bendrasis tikslas, specialieji ir veiklos tikslai apibrėžti Programoje.

6. Pagal Priemonę remiama ne žemės ūkio veikla, paslaugų Lietuvos Respublikos teritorijoje teikimas ir tradicinių amatų puoselėjimas. Pagal Priemonę remiamų veiklos rūšių sąrašas pateiktas Taisyklių 1 priede. Viename projekte gali būti numatyta kelių remiamų veiklos rūšių ir (arba) tradicinių amatų kūrimas ir (arba) plėtra.

7. Pagal Priemonę neremiamų veiklos rūšių sąrašas pateiktas Taisyklių 2 priede.

IV. PARAMOS DYDIS

8. Suteikiamos paramos dydis skaičiuojamas atsižvelgiant į tinkamas finansuoti projekto išlaidas.

9. Finansuojama iki:

9.1. 65 proc. visų tinkamų finansuoti projekto išlaidų, išskyrus Taisyklių 9.2 papunktyje nurodytą atvejį;

9.2. 75 proc. visų tinkamų finansuoti projekto išlaidų, tiesiogiai susijusių su tradicinių amatų plėtra. Remiami tradiciniai amatai, kurie nurodyti Tradicinių amatų klasifikacijos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2008 m. rugsėjo 1 d. įsakymu Nr. 3D-481

(toliau – Tradicinių amatų aprašas), ir sertifikuoti vadovaujantis Tautinio paveldo produktų, tradicinių amatų mokymo programų, tradicinių mugių sertifikavimo, tradicinių amatų meistrų sertifikavimo ir atestavimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. gegužės 21 d. nutarimu Nr. 529 (toliau – Sertifikavimo taisyklės). Tradiciniams amatams, patenkantiems į neremiamų veiklos rūšių sąrašą, pateiktą Taisyklių 2 priede, parama neskiriama. Kai paramos kreipiamasi naujai tradicinių amatų puoselėjimo veiklai pradėti, tačiau tautinio paveldo produkto (-ų) sertifikatą (-us) pareiškėjas ar individualiosios įmonės savininkas (jei paramos kreipiasi įmonė, turinti individualiosios įmonės statusą) pateikia ne su paramos paraiška, o įsipareigoja pateikti vėliausiai su paskutiniu mokėjimo prašymu, Agentūra turi užtikrinti, kad iki tautinio paveldo produkto (-ų) sertifikato (-ų) pateikimo dienos pareiškėjui išmokėta paramos lėšų dalis sudarys ne daugiau kaip 65 proc. patirtų tinkamų finansuoti projekto išlaidų;

9.3. bendrosios ir projekto viešinimo išlaidos finansuojamos Taisyklių 9.1 papunktyje nustatyta tvarka, neatsižvelgiant į Taisyklių 9.2 papunktį.

10. Didžiausia paramos suma vienam projektui – iki 200 000 Eur (dviejų šimtų tūkstančių eurų).

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-584](#), 2014-09-11, paskelbta TAR 2014-09-11, i. k. 2014-12102

11. Didžiausia paramos suma 2007–2013 metų laikotarpiui vienam paramos gavėjui pagal Programos investicines priemones negali viršyti 700 000 Eur (septynių šimtų tūkstančių eurų). Į didžiausią paramos sumą 2007–2013 metų laikotarpiui paramos gavėjui neįskaitoma parama, gaunama pagal Programos priemones „Profesinio mokymo ir informavimo veikla“, „Naudojimasis konsultavimo paslaugomis“, „Pusiau natūrinis ūkininkavimas“, „Jaunųjų ūkininkų įsikūrimas“, Programos priemonės „Žemės ūkio valdų modernizavimas“ pirmąją veiklos sritį „Nitrato direktyvos Nr. 91/676/EEB reikalavimų įgyvendinimas“, Programos priemonės „Kaimo atnaujinimas ir plėtra“ veiklą „Asbestinių stogų dangos keitimas“ ir Programos IV krypties „LEADER metodo įgyvendinimas“ priemonės.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-584](#), 2014-09-11, paskelbta TAR 2014-09-11, i. k. 2014-12102

12. Parama pagal Priemonę turi būti skiriama atsižvelgiant į Taisyklių 8, 9, 10, 11, 13 ir 15 punktuose nurodytas nuostatas.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-455](#), 2014-08-04, paskelbta TAR 2014-08-04, i. k. 2014-10833

12¹. Agentūra, vadovaudamasi Suteiktos valstybės pagalbos registro, įsteigto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. sausio 19 d. nutarimu Nr. 35 „Dėl Suteiktos valstybės pagalbos registro įsteigimo, jo nuostatų patvirtinimo ir veiklos pradžios nustatymo“ (toliau – Suteiktos valstybės pagalbos registras), duomenimis, patikrina, ar parama pagal Priemonę skiriama

nepažeidžiant *de minimis* pagalbos teikimo reikalavimų, taikomų vadovaujantis reglamentu (EB) Nr. 1998/2006 (taikoma paraiškoms, dėl kurių sprendimai skirti paramą priimti iki 2014 m. birželio 30 d.) ar reglamentu (ES) Nr. 1407/2013 (taikoma paraiškoms, dėl kurių sprendimai skirti paramą priimami nuo 2014 m. liepos 1 d.). Agentūra, prieš suteikdama *de minimis* pagalbą, Suteiktos valstybės pagalbos registre turi patikrinti, ar teikiama pagalba ūkio subjektui (t. y. bet kokiam ekonominę veiklą vykdančiam subjektui, nepaisant jo teisinio statuso ir finansavimo būdų, atitinkančiam reglamento (ES) Nr. 1407/2013 2 straipsnio 2 dalyje nustatytus kriterijus) neviršys leidžiamo *de minimis* pagalbos dydžio, kaip nustatyta reglamente (EB) Nr. 1998/2006 arba reglamente (ES) Nr. 1407/2013.

Papildyta punktu:

Nr. [3D-455](#), 2014-08-04, paskelbta TAR 2014-08-04, i. k. 2014-10833

13. Didžiausia bendra pareiškėjo ir jo sutuoktinio pagal Programos investicines priemones gauta paramos suma turi atitikti Taisyklių 12 punkte nurodytus reikalavimus.

14. Pareiškėjas, paramos gavėjas projekto įgyvendinimo laikotarpiu tuo pačiu metu negali įgyvendinti kitų investicinių Programos priemonių, išskyrus Programos priemonės „Kaimo atnaujinimas ir plėtra“ veiklą „Asbestinių stogų dangos keitimas“. Pakartotinai investicinės paramos pagal šią ar kitas Programos priemones galima kreiptis tik įgyvendinus ankstesnįjį ES lėšomis finansuojamą projektą:

14.1. ne anksčiau kaip pateikus paskutinį mokėjimo prašymą ir galutinę projekto įgyvendinimo ataskaitą, išskyrus Taisyklių 14.2 papunktyje nurodytą atvejį;

14.2. pareiškėjai, įgyvendinantys Lietuvos kaimo plėtros 2004–2006 metų plano priemonę „Pusiau natūrinių restruktūrizuojamų ūkių rėmimas“ arba Programos priemonę „Pusiau natūrinis ūkininkavimas“ (toliau – PNU priemonės), pakartotinai paramos pagal kitas Programos investicines priemones gali kreiptis, jei įvykdė visas investicijas iki paramos paraiškos pagal priemonę „Perėjimas prie ne žemės ūkio veiklos“ pateikimo dienos ir pateikė išlaidų pagrindimo ir apmokėjimo įrodymo dokumentus.

15. Jei pareiškėjas naudojasi kredito įstaigų išduotais kreditais projektui, kuriam prašoma paramos, finansuoti ir pareiškėjui teikiama valstybės pagalba, kompensuojant dalį kredito įstaigai sumokėtų palūkanų ir (arba) dalį garantinio užmokesčio, didžiausia bendra paramos, skiriamos pagal Taisyklės, ir valstybės pagalbos lėšų suma ir intensyvumas vienam projektui ir jo tinkamoms finansuoti išlaidoms negali viršyti Taisyklėse nustatytų dydžių. Tokiu atveju tinkamomis finansuoti išlaidomis laikomos Taisyklių reikalavimus atitinkančios ir su projekto įgyvendinimu susijusios išlaidos, patirtos po prašymo kompensuoti dalį palūkanų ir (arba) dalį garantinio užmokesčio pateikimo dienos.

V. GALIMI PAREIŠKĖJAI IR PARAMOS GAVĖJAI

16. Paramos gali kreiptis pareiškėjas, kurio ne mažiau kaip vienerius metus iki paraiškos pateikimo dienos registruota žemės ūkio valda, daugiau negu 50 proc., patenka į buferinę afrikinio kiaulių maro zoną, nustatytą Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2013 m. spalio 10 d. įsakyme Nr. B1-646 „Dėl buferinės afrikinio kiaulių maro zonos nustatymo“ ir 2014 m. vasario 17 d. įsakyme Nr. B1-113 „Dėl buferinės afrikinio kiaulių maro zonos išplėtimo“ (toliau buferinė – afrikinio kiaulių maro zona) (reikalavimas dėl ne mažiau kaip 50 proc. žemės ūkio valdos turėjimo afrikinio kiaulių maro zonoje netaikomas, kai pareiškėjas yra / buvo kiaulių laikytoju ir Ūkinių gyvūnų registravimo ir ženklavimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2003 m. birželio 16 d. įsakymu Nr. 3D-234, nustatyta tvarka deklaruotas kiaules (paršavedes, penimas kiaules, kuilius ir (ar) paršelius) paskerdė ar įvykdė biologinio saugumo priemonės, patvirtintos Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2011 m. liepos 11 d. įsakymu Nr. B1-384, vykdydamas Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos privalomuosius reikalavimus dėl afrikinio kiaulių maro prevencijos priemonių taikymo 2013 ir 2014 metais buferinėje afrikinio kiaulių maro zonoje), ir kuris vykdo joje žemės ūkio veiklą ne mažiau kaip vienerius metus:

16.1. ūkininkas, kuris buferinėje afrikinio kiaulių maro zonoje užsiima žemės ūkio veikla, kaip nurodyta Taisyklių 21.1.8 papunktyje, ir kurio valdomos žemės ūkio valdos ar ūkio ekonominis dydis 2014 m. sausio 1 d. už praėjusiųjų metų laikotarpį yra prilyginamas ne mažiau kaip 2 EDV, o tais atvejais, kai paramos prašoma nepavojingų atliekų šalinimo veiklai, kaip nurodyta Taisyklių 1 priedo 1.63 papunktyje – ne mažiau kaip 4 EDV;

16.2. kaimo gyventojas, kuris Taisyklių 21.1.7 papunktyje nustatyta tvarka įregistravęs žemės ūkio valdą Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo verslo registre, kurios ekonominis dydis 2014 m. sausio 1 d. už praėjusiųjų metų laikotarpį yra prilyginamas ne mažiau kaip 2 EDV, ir kuris buferinėje afrikinio kiaulių maro zonoje užsiima žemės ūkio veikla, kaip nurodyta Taisyklių 21.1.8 papunktyje;

16.3. labai maža, maža ar vidutinė įmonė, kuri buferinėje afrikinio kiaulių maro zonoje užsiima žemės ūkio veikla, kaip nurodyta Taisyklių 21.1.8 papunktyje, ir kurios valdomos žemės ūkio valdos ekonominis dydis 2014 m. sausio 1 d. už praėjusiųjų metų laikotarpį yra prilyginamas ne mažiau kaip 2 EDV.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-309](#), 2014-05-28, paskelbta TAR 2014-05-28, i. k. 2014-05766

17. Paramos paraišką pareiškėjas teikia individualiai. Paramos paraiškos, pateiktos fizinio ar juridinio asmens kartu su partneriais, nepriimamos.

18. Paramos paraiška išregistruojama ir (arba) projekto finansavimas nutraukiamas, jei:

18.1. paraišką pateikęs pareiškėjas, fizinis asmuo, kaip nurodyta Taisyklių 16.1 ar 16.2 papunkčiuose, mirė po paramos paraiškos pateikimo, tačiau prieš sprendimo skirti paramą priėmimą ir (arba) paramos sutarties pasirašymą;

18.2. bet kuriame paramos paraiškos administravimo ar projekto priežiūros etape Agentūra gauna informaciją, kad paramos paraišką pateikusiam pareiškėjui iškelta byla dėl bankroto ir (arba) jis likviduojamas.

19. Paramos gavėjui, fiziniam asmeniui:

19.1. mirus paveldėtojas gali perimti visas teises ir pareigas, susijusias su parama, tik tuo atveju, jeigu jis teisių ir pareigų perėmimo metu atitinka tinkamumo gauti paramą kriterijus;

19.2. netekus ilgalaikio profesinio darbingumo, jis savo visas teises ir pareigas, susijusias su parama, gali perleisti kitam asmeniui tik tuo atveju, jeigu pastarasis teisių ir pareigų perėmimo metu atitinka tinkamumo gauti paramą kriterijus.

VI. NETINKAMI PAREIŠKĖJAI

20. Pareiškėjui parama negali būti teikiama, jei:

20.1. pareiškėjas neatitinka Taisyklių V ir VII skyriuose nustatytų tinkamumo gauti paramą kriterijų;

20.2. pareiškėjui iškelta byla dėl bankroto ir (arba) jis likviduojamas;

20.3. pareiškėjas paramos paraiškoje, pridedamuose ar pagal paklausimą pateiktuose dokumentuose sąmoningai pateikė neteisingą informaciją;

20.4. pareiškėjas be pateisinamos priežasties nevykdo ankstesnio projekto verslo plane užsibrėžtų tikslų ir priežiūros rodiklių. Tokiu atveju jis netenka teisės kreiptis paramos pagal investicines priemones iki tol, kol bus pašalinti veiklos trūkumai;

20.5. pareiškėjas, siekdamas palankaus sprendimo, bandė daryti įtaką Agentūrai arba Ministerijai;

20.6. yra priimtas galutinis sprendimas dėl:

20.6.1. pareiškėjo, ketinusio gauti arba gavusio paramą iš SAPARD, Europos žemės ūkio orientavimo ir garantijų fondo, EŽŪFKP, Žuvininkystės orientavimo finansinio instrumento, Europos žuvininkystės fondo ir (arba) Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto, lėšų paramos teikimo sąlygų pažeidimo. Tokiu atveju pareiškėjas neturi teisės pretenduoti į paramą vienerius metus nuo galutinio sprendimo priėmimo dienos;

20.6.2. paramos neskyrimo ar paramos mokėjimo nutraukimo dėl padaryto pažeidimo.

Tokiu atveju pareiškėjas neturi teisės pretenduoti į paramą vienerius metus nuo galutinio sprendimo priėmimo dienos;

20.6.3. pareiškėjo įvykdytos nusikalstamos veikos ar administracinio teisės pažeidimo, susijusio su parama. Tokiu atveju pareiškėjas neturi teisės pretenduoti į paramą dvejus metus nuo galutinio sprendimo priėmimo dienos.

VII. TINKAMUMO GAUTI PARAMĄ KRITERIJAI IR ĮSIPAREIGOJIMAI

21. Pareiškėjas laikomas tinkamu gauti paramą, jei atitinka šiame ir Taisyklių 22 arba 23 punktuose išvardytus tinkamumo gauti paramą kriterijus ir prisiima nurodytus įsipareigojimus:

21.1. tinkamumo gauti paramą kriterijai:

21.1.1. paramos paraišką pateikia subjektas, įvardytas galimu pareiškėju Taisyklių V skyriuje ir neatitinkantis Taisyklių 20 punkte numatytų atvejų;

21.1.2. projektas atitinka Priemonės tikslus, apibrėžtus Programos I priede pateikto Priemonės aprašymo 3 skyriuje;

21.1.3. projekto veikla patenka į pagal Priemonę remiamos veiklos rūšių sąrašą, pateiktą Taisyklių 1 priede, ir nepatenka į neremiamos veiklos rūšių sąrašą, pateiktą Taisyklių 2 priede;

21.1.4. pareiškėjas užtikrina, kad projekte numatytos išlaidos, kurioms finansuoti prašoma paramos, nebuvo, nėra ir nebus finansuojamos iš kitų nacionalinių programų, ES fondų, kitų tarptautinių programų ir fondų;

21.1.5. pareiškėjas neturi įsiskolinimų Lietuvos Respublikos valstybės biudžetui ir Valstybinio socialinio draudimo fondui, išskyrus atvejus, kai Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka pareiškėjui, nurodytam Taisyklių 16.3 papunktyje, yra atidėti mokesčių arba socialinio draudimo įmokų mokėjimo terminai;

21.1.6. pareiškėjas tvarko buhalterinę apskaitą Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatyme ir kituose teisės aktuose nustatyta tvarka. Kartu su paramos paraiška pateikiami ataskaitinių ir praėjusių ataskaitinių metų finansinių ataskaitų rinkiniai (pelno (nuostolio), pinigų srautų ir balanso ataskaitos) ir penkeriems metams sudarytos finansinės prognozinės ataskaitos;

21.1.7. pareiškėjas ne vėliau kaip iki paramos paraiškos pateikimo yra įregistravęs žemės ūkio valdą Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo verslo registre Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2008 m. gegužės 15 d. įsakymo Nr. 3D-278 „Dėl žemės ūkio valdų registravimo Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo verslo registre“ nustatyta tvarka;

21.1.8. pareiškėjo pajamos iš žemės ūkio veiklos per paskutinių 12 mėnesių laikotarpį iki paramos paraiškos pateikimo sudaro ne mažiau kaip 50 proc. visų šio laikotarpio pareiškėjo ūkinės

komercinės veiklos pajamų. Pajamos iš tikslinių programų (pvz. tiesioginės išmokos ir kitos) nelaikomos ūkinę komercinę veiklą kaime pagrindžiančiomis pajamomis;

21.1.9. Projektas įgyvendinamas kaimo vietovėje, t. y. vietovėje, kurios gyventojų skaičius neviršija šešių tūkstančių ir kuri patenka į buferinę afrikinio kiaulių maro zoną. Projektams, kurių įgyvendinimo vieta yra savivaldybės centras, parama neteikiama. Parama projektams, pagal kuriuos paramos prašoma remiamoms, Taisyklių 1 priede nurodytoms apgyvendinimo paslaugoms (nakvynės ir pusryčių, vaikų poilsio stovyklų paslaugoms), kurių įgyvendinimo vieta yra žemėje, priklausančioje sodo bendrijai, neteikiama. Jei projekte numatyta organizuoti mobiliųjų mažmeninės prekybos paslaugų laikinosiose prekyvietėse teikimą ar mažmeninę prekybą nuolatinėse prekyvietėse, pareiškėjo būstinė (biuras, pagrindinė parduotuvė, sandėliai ar pan.) turi būti įregistruota ir veikti kaimo vietovėje. Jei mažmeninė prekyba, kuriai organizuoti prašoma paramos, bus vykdoma parduotuvėse – jos turi būti įregistruotos ir veikti kaimo vietovėse;

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-309](#), 2014-05-28, paskelbta TAR 2014-05-28, i. k. 2014-05766

21.1.10. projektas nesusijęs su tokių produktų, patenkančių į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – Sutartis) I priedą, kaip bioetanolis ar kiti į Sutarties I priedą patenkantys biokurui, maistui ar pašarams priskiriami produktai, gamyba, kurių gamybai parama teikiama pagal Programos I krypties priemonės. Šis apribojimas netaikomas tais atvejais, kai į Sutarties I priedą patenkantis bioetanolis ar kiti prie biokuro, maisto ar pašarų priskiriami produktai, kurių gamybai parama teikiama pagal Programos I krypties priemonės, naudojami kaip žaliava galutiniam, į minėtas kategorijas nepatenkančiam produktui gaminti;

21.1.11. nekilnojamasis turtas (pastatai, statiniai ir (arba) patalpos, kuriose numatyta įgyvendinti projektą ir (arba) kur įsikūrusi ir registruota pareiškėjo buveinė, žemė projekto įgyvendinimo vietoje), į kurį investuojama ir (arba) kuriame numatyta įgyvendinti projektą, pareiškėjo valdomas teisėtais pagrindais šia tvarka:

21.1.11.1. rekonstruojami pastatai, statiniai ir (arba) patalpos, taip pat pastatai, statiniai ir (arba) patalpos, kuriuose pagal projektą atliekami kapitalinio remonto darbai ir (arba) kuriuose numatyta vykdyti projektą, paramos paraiškos pateikimo dieną priklauso pareiškėjui arba, kai pareiškėjas – ūkininkas, kaip nurodyta Taisyklių 16.1 papunktyje, ar kaimo gyventojas, kaip nurodyta Taisyklių 16.2 papunktyje, – jo sutuoktiniui nuosavybės teise, sutuoktinių bendrosios dalinės arba sutuoktinių bendrosios jungtinės nuosavybės teise, arba yra nuomojami, arba kitaip užtikrinamas teisėtas naudojimasis jais. Pastatų, statinių ir (arba) patalpų nuomos ar kito teisėto naudojimosi jais sutartis, sudaryta ne trumpesniam kaip septynerių metų laikotarpiui nuo paramos paraiškos pateikimo Agentūrai dienos su įsipareigojimu ją pratęsti visam projekto kontrolės laikotarpiui, Nekilnojamojo turto registre turi būti įregistruota iki paramos sutarties pasirašymo;

21.1.11.2. naujai statomi pastatai ir (arba) statiniai priklauso pareiškėjui nuosavybės teise. Naujai statomi pastatai ir (arba) statiniai negali priklausyti pareiškėjui su kitais asmenimis. Žemė po naujai statomais pastatais ir (arba) statiniais paramos paraiškos pateikimo dieną priklauso pareiškėjui arba, kai pareiškėjas – ūkininkas, kaip nurodyta Taisyklių 16.1 papunktyje, ar kaimo gyventojas, kaip nurodyta Taisyklių 16.2 papunktyje, – jo sutuoktiniui nuosavybės teise, sutuoktinių bendrosios dalinės arba sutuoktinių bendrosios jungtinės nuosavybės teise, arba yra pareiškėjo nuomojama, arba kitaip užtikrinamas teisėtas naudojimas ja. Žemės nuomos ar kito teisėto naudojimosi ja sutartis, sudaryta ne trumpesniam kaip septynerių metų laikotarpiui nuo paramos paraiškos pateikimo Agentūrai dienos su įsipareigojimu ją pratęsti visam projekto kontrolės laikotarpiui, Nekilnojamojo turto registre turi būti įregistruota iki paramos sutarties pasirašymo;

21.1.11.3. tokiu atveju, kai Taisyklių 21.1.11.1 arba 21.1.11.2 punktuose minimas turtas (išskyrus naujai statomus pastatus ir (arba) statinius) priklauso sutuoktiniui (-iams), pateikiamas rašytinis sutuoktinio sutikimas investuoti į jam priklausančią nekilnojamąjį turtą ir plėtoti verslo plane (projekto apraše) numatytą veiklą ne trumpiau kaip septynerius metus nuo paramos sutarties pasirašymo dienos;

21.1.11.4. tokiu atveju, kai Taisyklių 21.1.11.1 arba 21.1.11.2 punktuose minimas turtas (išskyrus naujai statomus pastatus ir (arba) statinius) priklauso pareiškėjui ir (arba) jo sutuoktiniui su kitais asmenimis, pateikiamas rašytinis bendraturčio (-ių) sutikimas investuoti į jam (jiems) kartu su pareiškėju ir (arba) jo sutuoktiniu priklausančią turtą ir plėtoti verslo plane (projekto apraše) numatytą veiklą ne trumpiau kaip septynerius metus nuo paramos sutarties pasirašymo dienos;

21.1.12. pareiškėjas pateikia verslo planą, parengtą pagal šių Taisyklių 3 priede nustatytą formą;

21.1.13. pareiškėjas verslo plane įrodo, kad ūkio subjektas atitinka ir ateityje atitiks ekonominio gyvybingumo rodiklių reikšmes, nurodytas Ūkio subjektų, siekiančių pasinaudoti parama pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės, ekonominio gyvybingumo nustatymo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2009 m. gegužės 15 d. įsakymu Nr. 3D-350 ;

21.1.14. jei projekte numatyti statybos (naujo statinio statyba, statinio rekonstravimas, statinio kapitalinis remontas) ir (arba) infrastruktūros projekto įgyvendinimo vietoje kūrimo darbai, pateikiami šie dokumentai:

21.1.14.1. numatytiems statybos (naujo statinio statyba, statinio rekonstravimas, statinio kapitalinis remontas) ir (arba) infrastruktūros kūrimo darbams, statinio projekto aplinkos apsaugos daliai, vadovaujantis Statybos techninio reglamento STR 1.05.06:2010 „Statinio projektavimas“, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. D1-708 ,

nuostatomis, parengtas statinio statybos, rekonstravimo ar kapitalinio remonto techninis projektas (statinio projekto bendroji, sklypo sutvarkymo (sklypo plano), architektūros, statybos skaičiuojamosios kainos nustatymo dalys (statybos skaičiuojamosios kainos nustatymo dalis (projektinės sąmatos), patvirtinta atestuoto tai veiklos sričiai statinio projekto dalies vadovo parašu, pateikiama, jei, nustatant investicijų vertę, nesivadovaujama statinių didžiausiais įkainiais, nurodytais Tinkamų finansuoti išlaidų metodikoje) ir išduotas statybą leidžiantis dokumentas, Agentūrai pateikiami kartu su paramos paraiška, arba, negavus statybą leidžiančio dokumento iki paramos paraiškos pateikimo, vėliausiai su pirmuoju mokėjimo prašymu. Jei projekte numatyta nesudėtingų (tarp jų – laikinų) statinių statyba, rekonstravimas ar kapitalinis remontas kultūros paveldo objekto ar saugomoje teritorijoje, kartu su paramos paraiška arba vėliausiai su pirmuoju mokėjimo prašymu pareiškėjas turi pateikti Lietuvos Respublikos statybos įstatyme ir susijusiuose Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatyta tvarka atsakingų institucijų suderintą supaprastintą statybos ar rekonstravimo projektą arba kapitalinio remonto aprašą. Jei projekte numatyta nesudėtingų (tarp jų – laikinų) statinių statyba, rekonstravimas ar kapitalinis remontas nebus vykdomi kultūros paveldo objekto ar saugomoje teritorijoje, kartu su paramos paraiška pareiškėjas turi pateikti kitus bendruosius projektinius dokumentus (sklypo planą su pažymėtais esamais ir projektuojamais statiniais, jų eksplikaciją ir aiškinamąjį raštą);

21.1.14.2. jei nėra galimybės Taisyklių 21.1.14.1 papunktyje nurodytų dokumentų pateikti kartu su paramos paraiška, paramos paraiškos pateikimo momentu turi būti pateiktas projektinis pasiūlymas (brėžinys, sklypo planas su pažymėtais esamais ir projektuojamais statiniais, jų eksplikacija ir projektuojamų statinių pagrindiniais matmenimis plane ir aukščiais, aiškinamasis raštas) su statybos išlaidų vertės skaičiavimu. Jei pareiškėjas Taisyklių 21.1.14.1 papunktyje išvardytus dokumentus teikia su paramos paraiška, šiame Taisyklių 21.1.14.2 papunktyje išvardytų dokumentų atskirai pateikti nereikia;

21.1.14.3. statinių projektams (išskyrus nesudėtingų (tarp jų – laikinų) statinių statybos atvejus), kurių statybos skaičiuojamoji kaina (sąmatinė vertė) yra didesnė kaip 144 810 Eur (vienas šimtas keturiasdešimt keturi tūkstančiai aštuoni šimtai dešimt eurų), vadovaujantis Statybos techninio reglamento STR.1.06.03:2002 „Statinio projekto ekspertizė ir statinio ekspertizė“, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. balandžio 30 d. įsakymu Nr. 214 „Dėl statybos techninio reglamento STR 1.06.03:2002 „Statinio projekto ekspertizė ir statinio ekspertizė“ patvirtinimo“, nuostatomis, turi būti atlikta statinio techninio projekto statybos skaičiuojamosios kainos dalies ekspertizė. Ekspertizės išvada turi būti parengta įstaigos, turinčios teisę užsiimti šia veikla. Ekspertizės išvada pateikiama kartu su statinio statybos, rekonstravimo ar kapitalinio remonto techniniu projektu (su paramos paraiška arba vėliausiai su pirmuoju mokėjimo prašymu, kaip nurodyta Taisyklių 21.1.14.1 papunktyje);

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-584](#), 2014-09-11, paskelbta TAR 2014-09-11, i. k. 2014-12102

21.1.14.4. jei projekte numatyta naujo statinio statyba, statinio rekonstravimas, statinio kapitalinis remontas, tačiau jiems paramos neprašoma, Taisyklių 21.1.14.1–21.1.14.3 papunkčiuose nurodyti reikalavimai netaikomi;

21.1.14.5. detalus atliktų darbų aktas (su kiekvienu mokėjimo prašymu, kuriame deklaruojamos statybos išlaidos);

22.1.13.5. statybos užbaigimo dokumentas (ne vėliau kaip su paskutiniu mokėjimo prašymu);

21.1.15. jei projekte numatyta vykdyti licencijuojamą veiklą ar veiklą, kuriai vykdyti turi būti išduotas leidimas, arba jei projektas skirtas tradiciniams amatams puoselėti, pareiškėjas pateikia licenciją, leidimą arba tautinio paveldo produkto (-ų) sertifikatą (-us), išduotą (-us) vadovaujantis Sertifikavimo taisyklėmis. Tautinio paveldo produkto (-ų) sertifikatas (-ai) turi būti išduotas (-i) pareiškėjui arba individualiosios įmonės savininkui (jei paramos kreipiasi įmonė, turinti individualiosios įmonės statusą). Jei pareiškėjas projekte numatytos veiklos iki šiol nevykdė, jis turi priimti įsipareigojimą, nurodytą Taisyklių 21.2.7 papunktyje;

21.1.16. pareiškėjas užtikrina tinkamą projekto finansavimo šaltinį – skolintas lėšas, paramos lėšas, iš projekte numatytos veiklos gautinas lėšas – kuris turi būti pagrįstas verslo plano finansinių ataskaitų duomenimis ir nurodytas paramos paraiškoje. Skolintos lėšos pagrindžiamos kartu su paramos paraiška pateiktais paskolos suteikimo galimybės patvirtinimo dokumentais. Tuo atveju, jei paskolą planuoja suteikti ne kredito institucija, turi būti pateikti dokumentai, įrodantys galimybę suteikti paskolą. Skolintos lėšos finansuojant projektą negali sudaryti daugiau kaip 90 proc. projekto vertės (su pridėtinės vertės mokesčiu (toliau – PVM). Agentūra neatsako už kreditoriaus turimų lėšų patikimumą, realumą, prievolių vykdymą Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka ir už kreditoriaus ir paskolos gavėjo įsipareigojimų nevykdymą. Atsakomybė už nurodytas turimas lėšas tenka pareiškėjui;

21.1.17. jei paramos prašoma mažmeninei prekybai vykdyti, kaip nurodyta Taisyklių 1 priedo 1.70–1.77 papunkčiuose, parama netaikoma toms investicijoms, kurios susijusios su prekyba alkoholio ir tabako gaminiais;

21.2. pareiškėjo įsipareigojimai:

21.2.1. pareiškėjas įsipareigoja visą projekto kontrolės laikotarpį tvarkyti buhalterinę apskaitą Taisyklių 21.1.6 papunktyje nustatyta tvarka;

21.2.2. tais atvejais, kaip projekto kontrolės laikotarpis viršija septynerių metų laikotarpį nuo paramos paraiškos pateikimo Agentūrai dienos, pareiškėjas įsipareigoja nekilnojamojo turto, nurodyto Taisyklių 21.1.11.1 ir 21.1.11.2 papunkčiuose, nuomos ar kito teisėto naudojimosi juo

sutartį (-is) pratęsti likusiam projekto kontrolės laikotarpiui;

21.2.3. pareiškėjas įsipareigoja, esant draudimo paslaugų prieinamumui, apdrausti turtą, kuriam įsigyti ar sukurti bus panaudota parama, ne trumpesniam kaip penkerių arba, projektą įtraukus į rizikingų projektų sąrašą, septynerių metų laikotarpiui nuo paramos sutarties pasirašymo: projekto įgyvendinimo laikotarpiui – didžiausiu turto atkuriamosios vertės draudimu nuo visų galimų rizikos atvejų, o įgyvendinus projektą – likutine verte, atsižvelgiant į atitinkamos rūšies turto naudojimo laiką ir taikomas turto nusidėvėjimo normas. Įvykus draudžiamajam įvykiui, pareiškėjas, paramos gavėjas įsipareigoja kuo greičiau, bet ne vėliau kaip per 10 darbo dienų apie tai pranešti Agentūrai. Reikalavimas apdrausti turtą gali būti netaikomas, jei pareiškėjas įrodo, kad apdrausti paramos lėšomis įgytą ar sukurtą turtą nėra galimybių, ir kartu su mokėjimo prašymu pateikia bent tris šį faktą patvirtinančius oficialius skirtingų draudimo įmonių atsisakymo suteikti draudimo paslaugas raštus;

21.2.4. pareiškėjas įsipareigoja be rašytinio Agentūros sutikimo ne mažiau kaip penkerius arba, projektą įtraukus į rizikingų projektų sąrašą, septynerius metus nuo sprendimo skirti paramą priėmimo dienos nekeisti remiamos veiklos pobūdžio, projekto įgyvendinimo reikalavimų ir nuosavybės formos, neparduoti, neįkeisti ir kitaip neperleisti kitam asmeniui už paramos lėšas įgytos nuosavybės, nenutraukti projekte numatytos vykdyti veiklos, nekeisti projekto įgyvendinimo vietos. Leidimą įkeisti turtą kredito įstaigoms Agentūra gali suteikti tik tiems paramos gavėjams, kurie paramos paraiškoje kredito įstaigos suteiktą paskolą įvardijo kaip vieną iš projekto finansavimo šaltinių. Agentūros sprendimu pareiškėjui gali būti leista įkeisti paramos lėšomis įsigytą turtą tik tai kredito įstaigai, kuri suteikė paskolą projektui įgyvendinti. Už paramos lėšas įsigytas turtas negali būti įkeistas kitiems paskolas projektui įgyvendinti suteikusiems fiziniams ar juridiniams asmenims;

21.2.5. pareiškėjas įsipareigoja, jog visos investicijos atitinka, atitiks ES darbo saugos reikalavimus, kaip nurodyta techniniame reglamente „Mašinų sauga“, patvirtintame Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2000 m. kovo 6 d. įsakymu Nr. 28 , ir Elektrotechninių gaminių saugos techniniame reglamente, patvirtintame Lietuvos Respublikos ūkio ministro ir Lietuvos standartizacijos departamento direktoriaus 1999 m. spalio 19 d. įsakymu Nr. 351/61 ;

21.2.6. pareiškėjas įsipareigoja, jog investicijos atitinka, atitiks gyvūnų gerovės, veterinarijos, higienos, maisto kokybės reikalavimus (šis reikalavimas netaikomas, jei numatytos investicijos neturi įtakos minėtų reikalavimų laikymuisi);

21.2.7. jei iki paramos paraiškos pateikimo Agentūrai dienos pareiškėjas nevykdė projekte numatytos licencijuojamos veiklos ar veiklos, kuriai vykdyti turi būti išduotas leidimas, arba jei

pareiškėjas pradeda naują tradicinių amatų puoselėjimo veiklą, jis Taisyklių 21.1.15 papunktyje nurodytus dokumentus Agentūrai įsipareigoja pateikti ne vėliau kaip su paskutiniu mokėjimo prašymu. Tautinio paveldo produkto (-ų) sertifikatas (-ai) turi būti išduotas (-i) pareiškėjui arba individualiosios įmonės savininkui (jei paramos kreipiasi įmonė, turinti individualiosios įmonės statusą);

21.2.8. pareiškėjas įsipareigoja iki paramos sutarties pasirašymo, jei projekto dalis įgyvendinama skolintomis lėšomis, Agentūrai pateikti pasirašytą paskolos sutartį dėl paskolos suteikimo projekto daliai finansuoti arba raštu patvirtinti, kad projektą ar atitinkamą jo dalį įgyvendins nuosavomis lėšomis. Jei projekto dalis įgyvendinama skolintomis lėšomis, paramos sutartis turi būti pasirašyta ne vėliau kaip per 6 mėnesius nuo sprendimo skirti paramą priėmimo dienos. Paramos sutarties pasirašymo terminas negali būti pratęstas. Pareiškėjas per 6 mėnesių laikotarpį nuo sprendimo skirti paramą priėmimo dienos nepasirašęs paramos sutarties, praranda teisę gauti paramą projektui įgyvendinti. Jeigu paramos gavėjas prašo pratęsti projekto įgyvendinimo terminą taip, kaip tai numatyta šių taisyklių 24 punkte, pasirašyta paskolos sutartis ar susitarimas dėl paskolos suteikimo projektui ar jo daliai finansuoti arba raštu patvirtinimas, kad projektą ar atitinkamą jo dalį įgyvendins nuosavomis lėšomis, turi būti pateiktas Agentūrai kartu su prašymu dėl projekto įgyvendinimo termino pratęsimo;

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-471](#), 2015-06-05, paskelbta TAR 2015-06-08, i. k. 2015-08975

21.2.9. jei projekte numatyta vykdyti veiklą, susijusią su produkcijos, nurodytos Taisyklių 1 priedo 1.63 punkte, gamyba, metais po projekto įgyvendinimo pabaigos metų ne mažiau kaip 50 proc. produkcijos turi būti gaminama pardavimui;

21.2.10. pareiškėjas, besikreipiantis paramos Taisyklių 1 priedo 1.70–1.77 papunkčiuose nurodytai veiklai plėtoti, įsipareigoja, kad prekyba alkoholio ir tabako produktais jam priklausančioje parduotuvėje ir (arba) prekybos vietoje nevykdoma arba vykdoma atskirtose patalpose, kurioms įrengti ir (arba) jas rekonstruoti ar kapitaliai remontuoti paramos neprašoma;

21.2.11. pareiškėjas įsipareigoja ne vėliau kaip per 10 darbo dienų pranešti Agentūrai apie bet kurių duomenų, nurodytų pateiktoje ir užregistruotoje paramos paraiškoje, taip pat apie savo rekvizitų pasikeitimus, įskaitant susijusių įmonių ir (arba) partnerių įmonių atsiradimą, o kai paramos prašo ūkininkas, kaip nurodyta Taisyklių 16.1 papunktyje, ar kaimo gyventojas, kaip nurodyta Taisyklių 16.2 papunktyje, – ir šeiminės padėties pasikeitimus .

22. Tinkamumo kriterijai ir įsipareigojimai, taikomi pareiškėjui – ūkininkui ir kaimo gyventojui (pareiškėjas (ūkininkas ar kaimo gyventojas) laikomas tinkamu gauti paramą, jei atitinka šiame ir Taisyklių 21 punkte išvardytus tinkamumo gauti paramą kriterijus ir prisiima nurodytus įsipareigojimus):

22.1. tinkamumo gauti paramą kriterijai:

22.1.1. pareiškėjas yra kompetentingas projekte numatytos veiklos srityje, t. y. yra įgijęs arba siekia įgyti (šiuo metu studijuoja) išsilavinimą, profesinę kvalifikaciją arba yra išklauses (šiuo metu studijuoja) švietimo poreikių tenkinimo, kvalifikacijos tobulinimo ar papildomos kompetencijos įgijimo programą (-as), susijusią (-ias) su projekte numatyta veikla, arba Lietuvos Respublikos meno kūrėjo ir meno kūrėjų organizacijų statuso įstatyme nustatyta tvarka jam yra suteiktas meno kūrėjo statusas už nuopelnus projekte numatytos vykdyti veiklos srityje. Tuo atveju, jeigu pareiškėjas netenkina šio reikalavimo, jis turi prisiimti įsipareigojimą, nurodytą Taisyklių 22.2.1 papunktyje;

22.1.2. pareiškėjas turi Nuolatinio Lietuvos gyventojo individualios veiklos, numatytos projekte, pažymą, išduotą vadovaujantis Nuolatinio Lietuvos gyventojo individualios veiklos vykdymo ir nenuolatinio Lietuvos gyventojo nuolatinės bazės įregistravimo Lietuvoje pažymų išdavimo taisyklėmis, patvirtintomis Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2002 m. gruodžio 24 d. įsakymu Nr. 373 , arba verslo liudijimą, išduotą Verslo liudijimų išdavimo gyventojams taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. lapkričio 19 d. nutarimu Nr. 1797 , nustatyta tvarka, arba tarp Ūkininkų ūkių registre nurodytų ūkio duomenų minimas projekte numatytos vykdyti individualiosios ne žemės ūkio veiklos rūšies (-ių) kodas (-ai). Jei pareiškėjas projekte numatytos veiklos iki šiol nevykdė, jis turi prisiimti įsipareigojimą, nurodytą Taisyklių 22.2.2 papunktyje;

22.1.3. pareiškėjas, tvarkydamas buhalterinę apskaitą ir rengdamas finansinių ataskaitų rinkinius, vadovaujasi Ūkininko ūkio ir gyventojų, kurie neįregistravę ūkininko ūkio verčiasi individualia žemės ūkio veikla, veiklos buhalterinės apskaitos tvarkymo dvejybine apskaitos sistema rekomendacijomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2006 m. gruodžio 18 d. įsakymu Nr. 3D-491 ;

22.2. pareiškėjo (ūkininko ar kaimo gyventojo) įsipareigojimai:

22.2.1. jei pareiškėjas netenkina Taisyklių 22.1.1 papunktyje nustatyto reikalavimo, jis įsipareigoja nuo paramos sutarties pasirašymo projekto įgyvendinimo laikotarpiu kelti kvalifikaciją verslumo srityje, t. y. išklausyti specializuotus kursus, susijusius su verslumo ugdymu, ir pateikti Agentūrai tai patvirtinantį pažymėjimą vėliausiai kartu su paskutiniu mokėjimo prašymu;

22.2.2. pradėdamas naują ne žemės ūkio veiklą, pareiškėjas įsipareigoja Taisyklių 22.1.2 papunktyje nurodytus dokumentus (Nuolatinio Lietuvos gyventojo individualiosios veiklos, numatytos projekte, pažymą arba verslo liudijimą) arba informaciją apie Ūkininkų ūkių registre papildytus ūkio duomenis, nurodant papildomą (-us) ūkyje vykdomos individualiosios ne žemės ūkio veiklos rūšies (-ių) kodą (-us), vėliausiai Agentūrai pateikti kartu su paskutiniu mokėjimo

prašymu;

22.2.3. pareiškėjas įsipareigoja visą projekto kontrolės laikotarpį tvarkyti buhalterinę apskaitą ir rengti finansinių ataskaitų rinkinius Taisyklių 22.1.3 papunktyje nustatyta tvarka.

23. Tinkamumo kriterijai ir įsipareigojimai, taikomi pareiškėjui – įmonei (pareiškėjas (įmonė) laikomas tinkamu gauti paramą, jei atitinka šiame ir Taisyklių 21 punkte išvardytus tinkamumo gauti paramą kriterijus ir prisiima nurodytus įsipareigojimus):

23.1. tinkamumo gauti paramą kriterijai:

23.1.1. įmonė yra kompetentinga projekte numatytos veiklos srityje, t. y. bent vienas įmonės darbuotojas yra kompetentingas projekte numatytos vykdyti veiklos srityje, t. y. yra įgijęs arba siekia įgyti (šiuo metu studijuoja) išsilavinimą, profesinę kvalifikaciją arba yra išklauses (šiuo metu studijuoja) švietimo poreikių tenkinimo, kvalifikacijos tobulinimo ar papildomos kompetencijos įgijimo programą (-as), susijusią (-ias) su projekte numatyta veikla, arba Lietuvos Respublikos meno kūrėjo ir meno kūrėjų organizacijų statuso įstatyme nustatyta tvarka jam yra suteiktas meno kūrėjo statusas už nuopelnus projekte numatytos vykdyti veiklos srityje. Tuo atveju, jeigu pareiškėjas netenkina šio reikalavimo, jis turi prisiimti įsipareigojimą, nurodytą Taisyklių 23.2.1 papunktyje;

23.1.2. įmonė yra savarankiška:

23.1.2.1. įmonė nėra priskiriama įmonei partnerei arba susijusiai įmonei, kaip nurodyta Lietuvos Respublikos smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros įstatyme;

23.1.2.2. pareiškėją (įmonę) kontroliuojantis fizinis asmuo, kaip nurodyta Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymo 2 straipsnio 3 dalyje, paramos paraiškos pateikimo metu nėra kitą (-us) juridinį (-ius) asmenį (-is) kontroliuojančiu asmeniu;

23.1.3. įmonė įregistruota ir veikia kaimo vietovėje, t. y. vietovėje, kurios gyventojų skaičius neviršija šešių tūkstančių. Savivaldybių centrai nepriskiriami prie vietovių, tinkamų paramai gauti;

23.1.4. įmonė, tvarkydama buhalterinę apskaitą ir rengdama finansinių ataskaitų rinkinius, vadovaujasi Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymu, Lietuvos Respublikos įmonių finansinės atskaitomybės įstatymu ir galiojančiais Verslo apskaitos standartais, skelbiamais viešosios įstaigos „Audito ir apskaitos tarnyba“ interneto svetainėje (www.aat.lt);

23.2. pareiškėjo (įmonės) įsipareigojimai:

23.2.1. jei įmonė netenkina Taisyklių 23.1.1 papunktyje nustatyto reikalavimo, ji įsipareigoja, kad nuo paramos sutarties pasirašymo projekto įgyvendinimo laikotarpiu bent vienas jos darbuotojas kels kvalifikaciją verslumo srityje, t. y. išklauses specializuotus kursus, susijusius su verslumo ugdymu, ir pateiks Agentūrai tai patvirtinantį pažymėjimą vėliausiai kartu su

paskutiniuoju mokėjimo prašymu;

23.2.2. vadovaudamasi Taisyklių 23.1.2 papunktyje nustatytais reikalavimais, įmonė įsipareigoja išlikti savarankiška mažiausiai penkerius arba, projektą įtraukus į rizikingų projektų sąrašą, septynerius metus nuo paramos sutarties pasirašymo dienos;

23.2.3. įmonė įsipareigoja visą projekto kontrolės laikotarpį tvarkyti buhalterinę apskaitą ir rengti finansinių ataskaitų rinkinius Taisyklių 23.1.4 papunktyje nustatyta tvarka.

VIII. TINKAMOS IR NETINKAMOS FINANSUOTI IŠLAIDOS

24. Projekto įgyvendinimo trukmė turi būti nurodyta paramos paraiškoje ir projektas turi būti įgyvendintas ne vėliau kaip iki 2015 m. liepos 31 d. Pareiškėjai, kuriems nepriimtas sprendimas dėl paramos skyrimo, ne vėliau kaip iki Projektų atrankos komiteto posėdžio pateikia Agentūrai patvirtinimą, kuriuo įsipareigoja ir sutinka įgyvendinti projektą ne vėliau kaip iki 2015 m. liepos 31 d. Agentūra, atsižvelgdama į projekto, dėl kurio sprendimas skirti paramą priimtas nuo 2014 m. sausio 1 d., vykdytojo prašymą, taip pat, jeigu projekto vykdytojas yra pasirašęs su tiekėjais visas projektui įgyvendinti reikalingų pirkimų sutartis, paskolos sutartį dėl paskolos suteikimo projekto daliai finansuoti arba raštu patvirtinęs, kad projektą ar tam tikrą jo dalį įgyvendins nuosavomis lėšomis, gali pratęsti projekto įgyvendinimo terminą, tačiau ne vėliau kaip iki 2015 m. rugsėjo 30 d.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-471](#), 2015-06-05, paskelbta TAR 2015-06-08, i. k. 2015-08975

25. Projekte turi būti numatytos išlaidos, kurios susijusios su projekto įgyvendinimu ir numatyta vykdyti veikla. Perkamos prekės turi būti naujos, nenaudotos, atitinkančios Lietuvos Respublikos ir ES teisės aktų nustatytus reikalavimus. Paramos lėšomis finansuojamos tik tinkamos finansuoti ir projektui įgyvendinti būtinos išlaidos, padarytos laikantis pirkimo procedūrų, nurodytų Administravimo taisyklėse, ir numatytos paramos sutartyje, neviršijant numatyto paramos dydžio ir intensyvumo. Tinkamos finansuoti išlaidos turi būti aiškiai išvardytos pagal išlaidų kategorijas, o ne pateikiamos bendra suma. Jei iki paramos paraiškos pateikimo prekių, paslaugų ir (arba) darbų pirkimai neatlikti, tinkamų finansuoti išlaidų sumai pagrįsti turi būti pateikiamas bent vienas komercinis pasiūlymas arba viešai tiekėjų pateikta informacija (internete, reklaminėje medžiagoje ir pan.).

26. Tinkamomis finansuoti pripažįstamos išlaidos:

26.1. būtinos projektui vykdyti, numatytos paramos sutartyje;

26.2. bendrosios išlaidos, tiesiogiai susijusios su projekto parengimu ir administravimu. Bendrosios išlaidos turi būti patirtos ne anksčiau kaip prieš vienerius metus iki paramos paraiškos pateikimo dienos. Išlaidos nefinansuojamos, jeigu parama projektui neskiriama arba išlaidos nėra

nurodytos tinkamų finansuoti išlaidų kategorijų sąraše, pateiktame Taisyklių 28 punkte, arba jei jos padarytos nesilaikant Administravimo taisyklėse nurodytų pirkimo procedūrų;

26.3. išlaidos, pareiškėjo patirtos įgyvendinant projektą. Projekto įgyvendinimo išlaidos turi būti patirtos ne anksčiau kaip nuo paramos paraiškos pateikimo Agentūrai dienos. Išlaidos nefinansuojamos, jeigu parama projektui neskiriama arba išlaidos nėra nurodytos tinkamų finansuoti išlaidų kategorijų sąraše, pateiktame Taisyklių 28 punkte, arba jei jos padarytos nesilaikant Administravimo taisyklėse nurodytų pirkimo procedūrų;

26.4. faktiškai patirtos, įtrauktos į paramos gavėjo apskaitą ir kurios gali būti nustatytos, pagrįstos ir patvirtinamos išlaidų pagrindimo ir apmokėjimo įrodymo dokumentų originalais arba Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatyta tvarka patvirtintomis kopijomis.

27. Išperkamosios nuomos būdu įsigytas projektui įgyvendinti reikalingas turtas turi tapti paramos gavėjo nuosavybe iki projekto įgyvendinimo pabaigos. Jei įsigyjamos teisės aktų nustatyta tvarka privalomos registruoti naujos motorinės kelių transporto priemonės, vidaus vandenų transporto priemonės ir (arba) kita įranga ir (arba) technika, nurodyta tinkamų finansuoti išlaidų kategorijų sąraše, pateiktame Taisyklių 28 punkte, buvo įregistruota juridinio asmens, vykdančio šių transporto priemonių ar kitos įrangos ir (arba) technikos pardavimo veiklą, vardu, pareiškėjas turi pateikti to juridinio asmens raštišką patvirtinimą, įrodantį, kad transporto priemonė ir (arba) kita įranga ir (arba) technika nebuvo eksploatuota.

28. Tinkamų finansuoti išlaidų kategorijos:

28.1. projekte numatyta veikla vykdyti skirtų gamybinių ir kitų būtinų pastatų ir (arba) statinių nauja statyba, pastatų, statinių ir (arba) patalpų rekonstravimas ir (arba) kapitalinis remontas. Projekte numatyta veikla vykdyti skirtų gamybinių ir kitų būtinų pastatų ir (arba) statinių naują statybą, pastatų, statinių ir (arba) patalpų rekonstravimą ir (arba) kapitalinį remontą atliekant ūkio būdu, finansuojamas tik naujų statybinių medžiagų įsigijimas;

28.2. naujos technikos ir įrangos, baldų, skirtų projekto reikmėms, įsigijimas ir įrengimas projekto įgyvendinimo vietoje, prie kurių priskiriama:

28.2.1. kompiuterinė ir programinė įranga, pramoniniai spausdintuvai, daugiafunkciai spausdinimo prietaisai;

28.2.2. motorinės kelių transporto priemonės (išskyrus Taisyklių 29.3.1 ir 29.4 papunkčiuose nurodytus atvejus), atsižvelgiant į jų kategorijas, klases ir joms priskirtus kėbulų tipų kodus, nustatytus vadovaujantis Motorinių transporto priemonių ir jų priekabų kategorijų ir klasių pagal konstrukciją reikalavimais, patvirtintais Valstybinės kelių transporto inspekcijos prie Susisiekimo ministerijos viršininko 2008 m. gruodžio 2 d. įsakymu Nr. 2B-479 ;

28.2.3. vidaus vandenų transporto priemonės (išskyrus Taisyklių 29.3.2 papunktyje

nurodytus atvejus), atsižvelgiant į jų klasifikavimą, nustatytą vadovaujantis Lietuvos Respublikos vidaus vandenų transporto kodeksu, ir tik tais atvejais, kai projektas susijęs su paslaugų, nurodytų Taisyklių 1 priede, teikimu;

28.2.4. kita projektui įgyvendinti ir projekte numatytai veiklai vykdyti būtina technika ir (arba) įranga, baldai;

28.3. verslo infrastruktūros projekto įgyvendinimo vietoje kūrimas (apšvietimo, privažiavimo įrengimo sklypo, kuriame įgyvendinamas projektas, ribose, vandens tiekimo (įskaitant vandens gręžinį) ir nuotekų šalinimo sistemos įrengimo ir (arba) sutvarkymo, daugiamečių augalų įsigijimo ir kitos su projekto įgyvendinimu susijusios infrastruktūros kūrimo ar gerinimo darbų išlaidos);

28.4. interneto svetainės sukūrimas. Finansuojama išlaidų suma be PVM negali būti didesnė kaip 1 158,48 Eur (vienas tūkstantis šimtas penkiasdešimt aštuoni eurai keturiasdešimt aštuoni euro centai);

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-584](#), 2014-09-11, paskelbta TAR 2014-09-11, i. k. 2014-12102

28.5. bendrosios išlaidos. Finansuojama bendrųjų išlaidų dalis gali būti ne didesnė kaip 5 proc. kitų tinkamų finansuoti projekto išlaidų be PVM;

28.6. projekto viešinimo išlaidos, atliekamos vadovaujantis Informavimo apie Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programą ir suteiktos paramos viešinimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2007 m. balandžio 26 d. įsakymu Nr. 3D-191 .

29. Netinkamos finansuoti išlaidos:

29.1. nenumatytos projekte, nesusijusios su projektu ir remiama veikla, neatitinkančios Taisyklėse nustatytų reikalavimų ir (ar) neįvardytos Taisyklių 28 punkte;

29.2. trumpalaikio turto įsigijimo išlaidos, išskyrus naujų statybinių medžiagų įsigijimo išlaidas;

29.3. išlaidos, patirtos įsigyjant šias transporto priemones:

29.3.1. motorines kelių transporto priemones, priklausančias L kategorijai ar jai prilyginamas (mopedus, motociklus, triračius, keturračius motociklus, bagius, kartingus ir pan.), taip pat priklausančias M kategorijai ir jai priskiriamų kėbulų tipams (išskyrus autokatafalkus), N kategorijai priskiriamų kėbulų tipams, kurių kodai – BAE, BAF, BAG, BAH, BAM, BC, BD, BAN, BAR, BAS, G kategorijai ir jai priskiriamų kėbulų tipams, O kategorijai priskiriamas transporto priemonės, kurių kodas – DD, ir specialiosios paskirties transporto priemonės, kurių kodai – SA, SB, SC, SE, SH, SJ, SN, SR, ST ir SZ, kaip nurodyta Motorinių transporto priemonių reikalavimuose;

29.3.2. vidaus vandenų transporto priemonės, priskiriamas žvejybos laivams, mažiesiems

laivams, pramoginiams laivams, sportiniams laivams, asmeniniams laivams (vandens motociklams), kaip nurodyta Lietuvos Respublikos vidaus vandenų transporto kodekse;

29.3.3. visų tipų orlaiviams priskiriamus aparatus (mašinas), kaip apibrėžta Lietuvos Respublikos aviacijos įstatyme ir kituose tai reglamentuojančiuose teisės aktuose;

29.4. miškų ūkio įranga ir technika (medienos ištraukimo traktoriai, savikrovės priekabos, medvežiai, miškavežiai, medkirtės ar medžių kirtimo galvutės, medžių ir (ar) krūmų pjovimo ir skiedrų ruošimo kombainai energetinėms plantacijoms, mechanizmai šakoms į rulonus presuoti, medienos smulkintuvai (kapoklės), žemės ūkio technika ir įranga, sukomplektuota be priedų, skirtų projekte numatytai (-oms) veiklai (-oms) vykdyti, kombainai, taip pat R kategorijos traktorinės priekabos ir S kategorijos prikabinamosios mašinos, išvardytos Žemės ir miškų ūkio traktorių, jų priekabų ir prikabinamųjų mašinų atitikties įvertinimo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2004 m. gruodžio 29 d. įsakymu Nr. 3D-685 ;

29.5. išlaidos ar jų dalis, patirtos perkant prekes, darbus ar paslaugas ir nesilaikant pirkimo procedūrų, nurodytų Administravimo taisyklėse;

29.6. išlaidos, viršijančios Ministerijos nustatytus didžiausiuosius įkainius. Jeigu pagal pateiktus komercinius pasiūlymus išlaidų vertė yra didesnė už nustatytus didžiausiuosius įkainius, finansuojama pagal nustatytus didžiausiuosius įkainius (ši nuostata netaikoma žemės ūkio paskirties statinių, statinių kaimo vietovėse ir kitų statinių naujos statybos ir (arba) rekonstravimo finansavimo atveju, kai pareiškėjas arba paramos gavėjas gali vadovautis statinių didžiausiais įkainiais, nurodytais Tinkamų finansuoti išlaidų metodikoje, arba Ministerijos nustatyta pirkimų tvarka). Jei pagal pateiktus komercinius pasiūlymus išlaidų vertė yra mažesnė negu pagal nustatytus didžiausiuosius įkainius, finansuojama pagal pasiūlyme pateiktą kainą;

29.7. žemės pirkimo ir (arba) nuomos išlaidos, išlaidos, susijusios su nuomos sutartimi, turto nuomos mokestis, palūkanų mokėjimo, netiesioginės išlaidos, draudimo įmokos;

29.8. gyvūnų, vienmečių augalų įsigijimo išlaidos;

29.9. išlaidos, padengtos naudojant finansų inžinerijos priemones, finansuotas iš ES struktūrinių fondų lėšų, taip pat paramos lėšas, finansuojamas iš kitų nacionalinių programų, ES struktūrinių fondų, bet kurio kito ES ir (arba) tarptautinio fondo lėšų;

29.10. paprastojo (einamojo) remonto išlaidos;

29.11. išlaidos reklamai, skirtai ne projektui viešinti;

29.12. išlaidos, skirtos prekybos vietoms nuolatinėse prekyvietėse ar parduotuvėms ne kaimo vietovėse įrengti (įskaitant naujų pastatų ir (arba) statinių statybą, pastatų, statinių ir (arba) patalpų rekonstravimą, kapitalinį remontą, o parduotuvių įrengimo atveju – ir būtiną įrangą įsigijimą ir įregimą ne kaimo vietovėse);

29.13. turtas, kurio valdymo (naudojimo) teisė pareiškėjui apribota (turtas areštuotas).

30. Pirkimo ir (arba) importo PVM, kurį pagal Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymą paramos gavėjas turi ar galėtų turėti galimybę įtraukti į PVM atskaitą (net jei tokio PVM paramos gavėjas į atskaitą neįtraukė), visais atvejais yra netinkamas finansuoti iš paramos lėšų.

IX. PARAMOS PARAIŠKŲ PILDYMO, TEIKIMO, REGISTRAVIMO IR VERTINIMO TVARKA

31. Paramos paraiškos forma pateikiama Taisyklių 4 priede ir skelbiama Ministerijos ir Agentūros interneto svetainėse adresu: www.zum.lt ir www.nma.lt.

32. Paramos paraiška ir dokumentai turi būti pildomi lietuvių kalba. Kita kalba užpildytos paramos paraiškos ir jų priedai nepriimami.

33. Paramos paraiška ir jos priedai turi būti pateikti spausdintine forma (surinkti kompiuteriu). Ranka užpildytos paramos paraiškos nepriimamos. Prie paramos paraiškos gali būti pateiktas elektroninis paramos paraiškos variantas (įrašytas į elektroninę laikmeną).

34. Paramos paraiškas priima iš pareiškėjų ir registruoja Agentūra Administravimo taisyklėse nurodytais adresais. Paramos paraiška ir (arba) papildomi dokumentai turi būti pateikti asmeniškai ar per įgaliotą asmenį. Kitais būdais (pvz., paštu, per kurjerį, faksu arba elektroniniu paštu ir t. t.) arba kitais adresais pateiktos paraiškos nepriimamos.

35. Turi būti pateikiamas vienas originalus paramos paraiškos egzempliorius ir reikalaujamų dokumentų originalai arba kopijos, patvirtintos Administravimo taisyklėse nustatyta tvarka.

36. Pareiškėjas privalo pasirašyti kiekvieną paramos paraiškos ir pridedamų dokumentų lapą.

37. Paramos paraišką pateikusiam pareiškėjui ir (arba) įgaliotam asmeniui įteikiamas paramos paraiškos registravimą įrodantis raštas.

38. Apribojimais, taikomi pareiškėjui, po paramos paraiškos užregistravimo Agentūroje ketinančiam pakeisti paramos paraiškoje nurodytus duomenis (numatytas investicijas ir prašomą paramos sumą), ar papildomos informacijos teikimo po paramos paraiškos užregistravimo Agentūroje tvarka nustatyti Administravimo taisyklėse.

39. Paramos paraiškų vertinimas atliekamas Administravimo taisyklių nustatyta tvarka.

40. Užregistravus paramos paraišką, pirmiausia atliekamas administracinės atitikties tikrinimas, kuris negali trukti ilgiau kaip tris darbo dienas. Paramos paraiškų administracinės atitikties tikrinimas atliekamas Administravimo taisyklių nustatyta tvarka.

41. Paramos paraiškos tinkamumo skirti paramą vertinimo metu nustatoma, ar projektas tinkamas gauti paramą iš EŽŪFKP ir bendrojo finansavimo lėšų, numatytų Lietuvos Respublikos valstybės biudžete, ir galima paramos suma, suapvalinta iki sveikųjų skaičių.

X. PARAMOS PARAIŠKŲ PIRMUMO VERTINIMAS

42. Paramos paraiškų pirmumo vertinimas atliekamas Administravimo taisyklių nustatyta tvarka, vadovaujantis tik ta informacija, kurią pareiškėjas nurodė Taisyklių 4 priede pateiktos paramos paraiškos formos XV skyriaus lentelės 43–49 punktuose. Taisyklių 4 priede pateiktos paramos paraiškos formos XV skyriaus lentelės 43–49 punktuose nurodyti duomenys be Agentūros paklausimo po paramos paraiškos pateikimo Agentūrai dienos negali būti koreguojami ar tikslinami. Tiek pagal Taisykles, tiek pagal Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro tvirtinamas Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės „Perėjimas prie ne žemės ūkio veiklos“ supaprastintąsias įgyvendinimo 2014 metais taisykles pateikti projektai paramos paraiškų pirmumo vertinimo metu Agentūros grupuojami į bendrą eilę.

43. Paramos paraiškų atrankos pirmumo kriterijai:

43.1. pareiškėjas arba įmonę kontroliuojantis (-ys) fizinis (-iai) asmuo (-enys) nėra gavęs (-ę) ES investicinės paramos žemės ūkiui ir kaimo plėtrai (pagal BPD ir Programą), išskyrus paramą, gautą pagal Programos priemonę „Jaunųjų ūkininkų įsikūrimas“;

43.2. prašoma paramos sertifikuotų tradicinių amatų, nurodytų Tradicinių amatų apraše, bet nepatenkančių į neremiamos veiklos rūšių sąrašą, pateiktą Taisyklių 2 priede, plėtrai. Pareiškėjas ar individualiosios įmonės savininkas (jei paramos kreipiasi įmonė, turinti individualiosios įmonės statusą) šį projektą atrankos pirmumo kriterijų atitinka tuomet, kai, turėdamas tautinio paveldo produkto (-ų) sertifikatą (-us), sertifikuotų tradicinių amatų puoselėjimu užsiima ne trumpiau kaip 12 mėnesių nepertraukiamai iki paramos paraiškos pateikimo;

43.3. pareiškėjas (ūkininkas) arba bent vienas įmonę kontroliuojantis fizinis asmuo yra grįžęs iš emigracijos;

43.4. pareiškėjas yra ūkininkas iki 40 metų amžiaus arba ne trumpiau kaip 12 mėnesių nepertraukiamai iki paramos paraiškos pateikimo vidutinio metų sąrašinio įmonės darbuotojų skaičiaus amžiaus vidurkis yra iki 40 metų;

43.5. projektas įgyvendinamas mažiau palankioje ūkininkauti vietovėje, nustatytoje vadovaujantis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2004 m. vasario 27 d. įsakymu Nr. 3D-72 „Dėl mažiau palankių ūkininkauti vietovių“, arba probleminiame regione, patenkančiame į Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. sausio 31 d. nutarime Nr. 112 „Dėl probleminių teritorijų“

pateiktą sąrašą;

43.6. pareiškėjas (ūkininkas) yra moteris arba ne trumpiau kaip 12 mėnesių nepertraukiamai iki paramos paraiškos pateikimo ne mažiau kaip 50 proc. vidutinio metų sąrašinio įmonės darbuotojų skaičiaus sudaro moterys;

43.7. projekte numatyta vykdyti veikla – šeimos verslas (bent vienas ūkininko ūkio darbuotojas yra šeimos narys, t. y. sutuoktinis, tėvas, motina, vaikas nuo 14 metų, globojamasis, globėjas (rūpintojas), arba ne mažiau kaip 50 proc. įmonės darbuotojų yra šeimos nariai, t. y. sutuoktinis, tėvas, motina, vaikas (-ai) nuo 14 metų, globojamasis (-ieji), globėjas (-ai) (rūpintojas (-ai)).

44. Jeigu paramos paraiškoje ir (arba) jos prieduose nėra duomenų, leidžiančių nustatyti pareiškėjo atitiktį projektų atrankos pirmumo kriterijui, laikoma, kad pareiškėjas jo neatitinka.

XI. PARAMOS PARAIŠKŲ TVIRTINIMAS IR PARAMOS SUTARČIŲ SUDARYMAS

45. Agentūra, įvertinusi paramos paraiškas, parengia nustatytos formos paramos paraiškų vertinimo rezultatų suvestinę ir nustatytos formos atskirų paramos paraiškų vertinimo ataskaitas, kurias teikia Ministerijai.

46. Ministerijos sudarytas Projektų atrankos komitetas svarsto, kuriuos projektus finansuoti, ir priima rekomendacinio pobūdžio sprendimą dėl finansuotinų arba nefinansuotinų projektų.

47. Priimant sprendimą dėl paramos skyrimo turi būti užtikrinama, kad, sudarius paramos sutartis, nebūtų viršyta Priemonei nustatyta metinė planuojama ir metinė likusi projektams finansuoti skirta paramos lėšų suma.

48. Vadovaudamasi Projektų atrankos komiteto rekomendacijomis, galutinį sprendimą dėl paramos skyrimo arba neskystimo priima Ministerija. Apie tokį Ministerijos sprendimą Agentūra informuojama per 5 darbo dienas nuo jo priėmimo dienos.

49. Agentūra apie sprendimą dėl paramos skyrimo ar neskystimo informuoja pareiškėjus registruotu laišku per 3 darbo dienas nuo Ministerijos sprendimo gavimo Agentūroje dienos, pridėdama sprendimo išrašą ir sprendimo apskundimo tvarką.

50. Priėmus sprendimą suteikti paramą, Agentūra, vadovaudamasi Administravimo taisyklių nustatyta tvarka, rengia paramos sutartį.

51. Pareiškėjas, pasirašęs paramos sutartį, tampa paramos gavėju.

XII. MOKĖJIMO PRAŠYMO TEIKIMO, ADMINISTRAVIMO IR PARAMOS IŠMOKĖJIMO TVARKA

52. Paramos gavėjas po kiekvieno projekto įgyvendinimo etapo, kaip numatyta paramos sutartyje, rengia ir Agentūrai teikia nustatytos formos mokėjimo prašymą. Jei projekte numatytos statybos, jos turi būti vykdomos vienu etapu be tarpinių mokėjimų, tačiau jei technologiškai statybas galima išskirti į kelis etapus, gali būti teikiami keli mokėjimo prašymai. Jei numatyta kelių atskirų pastatų ir (arba) statinių statyba, ji gali būti vykdoma keliais etapais, ir mokėjimo prašymas teikiamas baigus kiekvieną statybų etapą.

53. Spausdintinė (popieriuje teikiama) mokėjimo prašymo forma ir informacija apie pridedamus dokumentus pateikiama Agentūros interneto svetainėje www.nma.lt.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-471](#), 2015-06-05, paskelbta TAR 2015-06-08, i. k. 2015-08975

54. Paramos gavėjas mokėjimo prašymą ir susijusius dokumentus turi užpildyti lietuvių kalba. Kita kalba užpildyti mokėjimo prašymai ir dokumentai nepriimami.

55. *Neteko galios nuo 2015-06-09*

Punkto naikinimas:

Nr. [3D-471](#), 2015-06-05, paskelbta TAR 2015-06-08, i. k. 2015-08975

56. Mokėjimo prašymai turi būti pateikti laiku (paramos sutartyje numatytais terminais) Agentūrai šiais būdais:

56.1. spausdintine forma Administravimo taisyklėse nurodytais adresais. Mokėjimo prašymas ir (arba) papildomi dokumentai turi būti pateikti paramos gavėjo asmeniškai ar per įgaliotą asmenį. Kitais būdais (pvz., paštu, faksu arba elektroniniu paštu) arba kitais adresais pateikti mokėjimo prašymai nebus priimami. Paramos gavėjas turi pateikti vieną originalų mokėjimo prašymo egzempliorių ir ataskaitinio laikotarpio išlaidų pagrindimo ir apmokėjimo įrodymo dokumentų bei kitų reikiamų dokumentų originalus arba kopijas, patvirtintas Administravimo taisyklėse nustatyta tvarka. Paramos gavėjas privalo pasirašyti kiekvieną mokėjimo prašymo ir pridedamų dokumentų lapą;

56.2. elektronine forma, naudojantis ŽŪMIS portalo internetine prieiga. Prie mokėjimo prašymo pridedami dokumentai turi būti elektroninės formos (spausdintinis dokumentas turi būti nuskenuotas ir pateiktas kartu su mokėjimo prašymu).

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-471](#), 2015-06-05, paskelbta TAR 2015-06-08, i. k. 2015-08975

57. Pavėluotai pateikus mokėjimo prašymą taikomos sankcijos, nustatytos Administravimo taisyklėse. Pavėluotai teikiami mokėjimo prašymai, išskyrus paskutinį, priimami 20 darbo dienų nuo paramos sutartyje nurodytų projekto įgyvendinimo etapų terminų. Paskutinis mokėjimo prašymas turi būti pateiktas ne vėliau kaip iki 2015 m. liepos 31 d. Projektų, kurių įgyvendinimo

terminas pratęstas iki 2015 m. rugsėjo 30 d., paskutinis mokėjimo prašymas turi būti pateiktas ne vėliau kaip iki 2015 m. rugsėjo 30 d. Vėliau pateikti mokėjimo prašymai nepriimami.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-471](#), 2015-06-05, paskelbta TAR 2015-06-08, i. k. 2015-08975

58. Jeigu paramos gavėjas dėl pateisinamų priežasčių nori pratęsti mokėjimo prašymo teikimo terminą ar pakeisti paramos objektų paskirstymą tarp paramos dalių, jis iki mokėjimo prašymo pateikimo termino pabaigos turi Agentūrai pateikti argumentuotą prašymą dėl termino pratęsimo arba dėl paramos objektų paskirstymo tarp paramos dalių (sutarties keitimo). Agentūrai priėmus sprendimą atidėti mokėjimo prašymo teikimo terminą, Administravimo taisyklių nustatyta tvarka keičiama paramos sutartis.

59. *Neteko galios nuo 2015-06-09*

Punkto naikinimas:

Nr. [3D-471](#), 2015-06-05, paskelbta TAR 2015-06-08, i. k. 2015-08975

60. Paramos gavėjų atsiskaitymai su tiekėjais turi vykti tik per finansines institucijas.

61. Mokėjimo prašymų vertinimas atliekamas Administravimo taisyklių nustatyta tvarka. Agentūra turi įvertinti mokėjimo prašymą ne vėliau kaip per 30 darbo dienų nuo mokėjimo prašymo gavimo ir užregistravimo Agentūroje dienos. Į šį terminą neįskaičiuojamas paklausimų paramos gavėjui, patikrų vietoje, įtariamo pažeidimo tyrimo atlikimo bei ekspertizės atlikimo terminas.

62. Šiai Priemonei taikomas išlaidų kompensavimo mokėjimo būdas.

63. Taikant išlaidų kompensavimo mokėjimo būdą, paramos gavėjas pradeda įgyvendinti projektą savo lėšomis ir paramos sutartyje nustatytu periodiškumu teikia Agentūrai mokėjimo prašymus, kuriuose deklaruoja patirtas ir apmokėtas išlaidas, pridėdamas ataskaitinio laikotarpio išlaidų pagrindimo ir išlaidų apmokėjimo įrodymo dokumentų bei kitų reikiamų dokumentų originalus arba kopijas, patvirtintas Administravimo taisyklių nustatyta tvarka.

64. Paramos gavėjas gali pateikti iki keturių mokėjimo prašymų (įskaitant ir galutinį mokėjimo prašymą).

65. Baigęs įgyvendinti projektą, paramos gavėjas pateikia Agentūrai galutinį mokėjimo prašymą, kuriame deklaruoja visas per laikotarpį nuo paskutiniojo mokėjimo prašymo patirtas ir apmokėtas tinkamas finansuoti projekto išlaidas ir galutinę projekto įgyvendinimo ataskaitą.

66. Paramos lėšos išmokamos Administravimo taisyklių nustatyta tvarka.

XIII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

67. Paramos gavėjas Administravimo taisyklių nustatyta tvarka Agentūrai projekto įgyvendinimo ataskaitas ir su projektu susijusios veiklos pagrindimo dokumentus teikia

spausdintine forma arba elektronine forma, naudodamasis ŽŪMIS portalo internetine prieiga. Teikiant projekto įgyvendinimo ataskaitą elektronine forma su projektu susijusios veiklos pagrindimo dokumentai turi būti elektroninės formos (spausdintinis dokumentas turi būti nuskenuotas ir pateiktas kartu su projekto įgyvendinimo ataskaita).

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-471](#), 2015-06-05, paskelbta TAR 2015-06-08, i. k. 2015-08975

68. Patikrų vietoje atlikimo tvarka nustatyta Administravimo taisyklėse.

69. Paramos gavėjui nesilaikant paramos suteikimo reikalavimų, pažeidžiant paramos sutarties sąlygas ir (arba) pažeidžiant įsipareigojimus, numatytus Taisyklėse, paramos paraiškoje ir paramos sutartyje, taikomos sankcijos, numatytos Administravimo taisyklėse.

70. Projektinių dokumentų saugojimui taikomi reikalavimai, Agentūros ir (arba) Ministerijos priimtų sprendimų, veiksmų ar neveikimo, susijusių su projektu, pateiktų pagal Priemonę, administravimu, vertinimu, atranka, paramos sutarčių rengimu, pasirašymu ir jose nurodytų įsipareigojimų laikymusi, mokėjimo prašymų administravimu, apskundimo tvarka ir kita Taisyklėse nenurodyta informacija pateikiama Administravimo taisyklėse ir kituose su projektu rengimu ir įgyvendinimu susijusiuose teisės aktuose.

71. Pasikeitus Taisyklėse nurodytiems teisės aktams, tiesiogiai taikomos naujos šių teisės aktų nuostatos.

Priedų pakeitimai:

3 priedas

Priedo pakeitimai:

Nr. [3D-584](#), 2014-09-11, paskelbta TAR 2014-09-11, i. k. 2014-12102

4 priedas

Priedo pakeitimai:

Nr. [3D-309](#), 2014-05-28, paskelbta TAR 2014-05-28, i. k. 2014-05766

Nr. [3D-455](#), 2014-08-04, paskelbta TAR 2014-08-04, i. k. 2014-10833

Nr. [3D-584](#), 2014-09-11, paskelbta TAR 2014-09-11, i. k. 2014-12102

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-309](#), 2014-05-28, paskelbta TAR 2014-05-28, i. k. 2014-05766

Dėl žemės ūkio ministro 2014 m. balandžio 28 d. įsakymo Nr. 3D-237 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės „Perėjimas prie ne žemės ūkio veiklos“ įgyvendinimo 2014 metais taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo

2.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-455](#), 2014-08-04, paskelbta TAR 2014-08-04, i. k. 2014-10833

Dėl žemės ūkio ministro 2014 m. balandžio 28 d. įsakymo Nr. 3D-237 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės „Perėjimas prie ne žemės ūkio veiklos“ įgyvendinimo 2014 metais taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo

3.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-584](#), 2014-09-11, paskelbta TAR 2014-09-11, i. k. 2014-12102

Dėl žemės ūkio ministro 2014 m. balandžio 28 d. įsakymo Nr. 3D-237 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės „Perėjimas prie ne žemės ūkio veiklos“ įgyvendinimo 2014 metais taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo

4.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-471](#), 2015-06-05, paskelbta TAR 2015-06-08, i. k. 2015-08975

Dėl žemės ūkio ministro 2014 m. balandžio 28 d. įsakymo Nr. 3D-237 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės „Perėjimas prie ne žemės ūkio veiklos“ įgyvendinimo 2014 metais taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo